

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДОКЛАД
за второ гласуване

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Във. №	453-09-23
Дата	02 / 04 / 2014 г.

Относно: *Общ законопроект за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение № 453-09-15 от 27.03.2014г., изготвен на основание чл. 77, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание въз основа на приетите на първо гласуване на 13 март 2014 г. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение № 354-01-76, внесен от Милена Дамянова и група народни представители на 12.11.2013 г. и Законопроект за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение № 354-01-88, внесен от Валентина Богданова и група народни представители на 03.12.2013 г.*

11.81
(

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
ЗАКОНА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

(Обн., ДВ, бр. 68 от 1999 г., бр. 1 и 108 от 2000 г., бр. 111 от 2001 г., бр. 103 и 120 от 2002 г., бр. 29 от 2003 г., изм., бр. 28, 77 и 94 от 2005 г., бр. 30 и 62, попр., бр. 63 от 2006 г., бр. 13 и 26 от 2008 г., бр. 36 и 74 от 2009 г., бр. 50 и 97 от 2010 г., бр. 66, 68 и 70 от 2013 г.)

Комисията подкрепя текста на вносителя за наименованието на закона.

§ 1. В чл. 1, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Точка 1 се изменя така:

„1. осигуряване на правото на професионално образование и обучение на гражданите, съобразно личните им интереси и възможности, както и валидиране на професионални компетентности;”

2. Създава се т. 4:

„4. валидиране на професионални знания, умения и компетентности.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

Параграф 1 да се измени така:

„§ 1. В чл. 1, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Създава се т. 2:

„4. валидиране на професионални компетентности на гражданите.“

2. точки 2 и 3 стават съответно точки 3 и 4.

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 1 да се измени така:

§ 1. В чл. 1, ал. 1 се създава т. 4:

„ 4. валидиране на професионални знания, умения и компетентности.“

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 1:

§ 1. В чл. 1, ал. 1 се създава т. 4:

„ 4. валидиране на професионални знания, умения и компетентности.“

§ 2. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Задачите по ал. 1 се осъществяват при спазване на изискванията за осигуряване на качество на професионалното образование и обучение.“

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 2.

§ 3. (1 вариант) Член 4 се изменя така:

Чл. 4. Системата на професионалното образование и обучение включва професионално ориентиране, професионално обучение, професионално образование и валидиране на професионални компетентности.”

(2 вариант) В чл. 4 думите „и професионално образование” се заменят с „професионално образование и валидиране на професионални знания, умения и компетентности“.

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 3 да отпадне вариант 2 и вариант 1 да стане новия текст на чл. 4.

Предложението е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 3 да се измени така:

„§ 3. Член 4 се изменя така:

„Чл. 4. Системата на професионалното образование и обучение включва:

1. професионално ориентиране, професионално обучение и професионално образование;
2. валидиране на професионални знания, умения и компетентности.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя за първи и втори вариант на § 3 и предлага следната редакция на § 3:

§ 3. Член 4 се изменя така:

„Чл. 4. Системата на професионалното образование и обучение включва:

1. професионално ориентиране, професионално обучение и професионално образование;

2. валидиране на професионални знания, умения и компетентности.“

§ 4. В член 5 се правят следните изменения и допълнения :

1. Създава се ал. 4 :

„(4) Професионалното обучение може да се осъществява и по пътя на обучение чрез работа (дуално обучение). Обучението чрез работа (дуално обучение) е форма на партньорство между професионална гимназия и работодател, която съчетава:

1. обучение в реална работна среда чрез наемане на работа в предприятие и

2. обучение в професионална гимназия.“

2. Създава се ал. 5:

„(5) (1 вариант) Валидирането е оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене и/или чрез практически опит, и изискванията за придобиване на професионална квалификация и издаване на съответния официален документ с цел:

1. достъп до обучение за придобиване на професионална квалификация;

2. подобряване на възможностите за реализация на пазара на труда.“

„(5)(2 вариант) Валидирането на професионални знания, умения и компетентности осигурява признаване на придобити знания, умения и компетентности по професия или част от нея, с цел достъп до обучение за придобиване на професионална квалификация и улесняване на достъпа до пазара на труда.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 4 в т. 2 да отпадне вариант 2 за ал. 5 и вариант 1 да стане текст на ал 5.

Предложението е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 4 да се измени така:

§ 4. В чл. 5 се създава ал. 4:

„(4) Валидирането на професионални знания, умения и компетентности осигурява признаване на придобити знания, умения и компетентности по професия или част от нея, получени чрез неформално обучение или самостоятелно

учене, с цел достъп до обучение за придобиване на професионална квалификация и улесняване на достъпа до пазара на труда.

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 4:

§ 4. В чл. 5 се създават ал. 4 и 5:

„(4) Професионалното обучение може да се осъществява и по пътя на обучение чрез работа (дуално обучение). Обучението чрез работа (дуално обучение) е форма на партньорство между професионално училище, професионална гимназия, професионален колеж или център за професионално обучение, и един или няколко работодатели, която включва:

1. практическо обучение в реална работна среда и

2. обучение в професионално училище, професионална гимназия, професионален колеж или център за професионално обучение.

(5) Валидирането на професионални знания, умения и компетентности е признаване на придобити знания, умения и компетентности по професия или част от нея, получени чрез неформално обучение или самостоятелно учене, с цел достъп до обучение за придобиване на професионална квалификация и улесняване на достъпа до пазара на труда.“

§ 5. В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал.1 думите „и професионалното образование“ се заменят с „професионалното образование и валидирането на професионални знания, умения и компетентности“.

2. Създават се ал. 4 и 5:

„(4) Списъкът на професиите за професионално образование и обучение се разработва, изменя и допълва по предложение на председателя на Националната агенция за професионално образование и обучение при условия и по ред, определени в наредба на министъра на образованието и науката.

(5) С предложението по ал. 4 се представя и проект на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по новата или актуализирана професия или специалност.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 5 да се правят следните изменения:

1. в т. 1 думите „професионални знания, умения и“ да се заличат;

2. в т. 2 текстът на ал. 4 да се измени така:

„(4) Списъкът на професиите за професионално образование и обучение, както и измененията и допълненията в него се предлагат от председателя на Националната агенция за професионално образование и обучение при условия и по ред, определени в наредба на министъра на образованието и науката.“

Предложението е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

В § 5, т. 2 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 5:

§ 5. В чл. 6, ал. 1 думите „и професионалното образование” се заменят с „професионалното образование и валидирането на професионални знания, умения и компетентности“.

§ 6. Създава се чл. 6а:

„Защитени професии

Чл. 6а. (1) (1 вариант) Определени професии от Списъка по чл. 6 се утвърждават като защитени от държавата професии.

(1)(2вариант) Определени професии от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 могат да се утвърждават като защитени от държавата професии на областно ниво.

(2) Списъкът със защитените от държавата професии, както и критериите за определянето им се приемат с акт на Министерския съвет.

(3) (1 вариант) Списъкът със защитените от държавата професии се актуализира ежегодно до края на месец октомври.”

(3) (2 вариант) Списъкът по ал. 2 се актуализира ежегодно до края на месец октомври на съответната година.”

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

Параграф 6 да се измени така:

„ § 6. Създава се чл. 6а:

„Защитени професии

Чл. 6а (1) Определени професии от Списъка по чл. 6 се утвърждават като защитени от държавата професии.

(2) Списъкът със защитените от държавата професии, както и критериите за определянето им се приемат с акт на Министерския съвет;

(3) Списъкът по ал. 2 се актуализира ежегодно до края на месец октомври.”

Комисията не подкрепя предложението по ал. 1.

Комисията подкрепя предложението по ал. 2.

Предложението по ал. 3 е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 6 да се измени така:

§ 6. Създава се чл. 6а:

„Защитени професии

Чл. 6а. (1) *Определени професии от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 могат да се утвърждават като защитени от държавата професии на областно ниво.*

(2) *Списъкът със защитените от държавата професии, както и критериите за определянето им се приемат с акт на Министерския съвет;*

(3) *Списъкът по ал. 2 се актуализира ежегодно до края на месец октомври на съответната година.”*

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 6:

§ 6. Създава се чл. 6а:

„Защитени професии

Чл. 6а. (1) *Определени професии от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 може да се утвърждават като защитени от държавата професии на областно ниво.*

(2) *Списъкът със защитените от държавата професии, както и критериите за определянето им се приемат с акт на Министерския съвет.*

(3) *Списъкът по ал. 2 се актуализира ежегодно до края на месец октомври на съответната година.”*

§ 7. В чл. 8 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „степен на образование и” се заличават.

2. В ал. 3:

а) в т. 1 думата „компетенции“ се заменя с „компетентности“;

б) в т. 2 думата „компетенции“ се заменя с „компетентности“;

в) в т. 3 думата „компетенции“ се заменя с „компетентности“;

г) в т. 4 думата „компетенции“ се заменя с „компетентности“.

3. Създава се ал. 6:

„(6) Степента на професионална квалификация за всяка професия от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 се определя в съответствие с Националната квалификационна рамка.“

Предложение на н. п. Ваня Добрева, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание.

В т. 3, в ал. 6 накрая да се добави „приета с акт на Министерския съвет“.

Комисията подкрепя предложението.

Предложение на н. п. Стефани Михайлова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

В т. 2, в букви „а“, „б“, „в“ и „г“ думата „компетентности“ да се замени със „знания, умения и компетентности“.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 7:

§ 7. В чл. 8 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „степен на образование и” се заличават.

2. В ал. 3:

а) в т. 1 думата „компетентности“ се заменя със „знания, умения и компетентности“;

б) в т. 2 думата „компетентности“ се заменя със „знания, умения и компетентности“;

в) в т. 3 думата „компетентности“ се заменя със „знания, умения и компетентности“;

г) в т. 4 думата „компетентности“ се заменя със „знания, умения и компетентности“.

3. Създава се ал. 6:

„(6) Степента на професионална квалификация за всяка професия от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 се определя в съответствие с Националната квалификационна рамка, приета с акт на Министерския съвет.“

§ 8. В чл. 9 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Право за осъществяване на обучение чрез работа (дуално обучение) за придобиване на професионална квалификация по професия или по част от професия имат професионалните гимназии съвместно с работодатели въз основа на сключен договор между тях.“

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Професионални компетентности може да се придобият и чрез неформално обучение и информално учене. Те са основа за признаване на професионална квалификация след валидиране при условията и по реда на този закон.“

3. Създава се ал. 4:

„(4) Придобиване на професионална квалификация може да се осъществява и чрез валидиране на професионални знания, умения и компетентности.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 8 т. 3 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 8 да се измени така:

„§ 8. В чл. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 след думите „висши училища“ се добавя „университетски и многопрофилни болници“;

1. Създава се ал. 4:

„(4) Придобиване на професионална квалификация може да се осъществява и чрез валидиране на професионални знания, умения и компетентности.“

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 8:

„§ 8. В чл. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 след думите „висши училища“ се добавя „университетски и многопрофилни болници“.

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Професионални знания, умения и компетентности могат да се придобият и чрез неформално обучение и самостоятелно учене.“

§ 9. Създава се чл. 9а:

„Качество на професионалното образование и обучение

Чл. 9а. (1) Качеството е съвкупност от характеристики на професионалното образование и обучение, които удовлетворяват очакванията и потребностите на личността и на обществото.

(2) Осигуряването на качество на професионалното образование и обучение създава условия за подобряването на резултатите от обучението в съответствие с поставените цели, очакванията и потребностите на личността и на обществото.

(3) Институциите по чл. 9 осигуряват качество на професионалното образование и обучението чрез изграждане на вътрешна система за осигуряване на качеството при спазване на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии и действащото законодателство.

(4) Правилата за прилагането на вътрешната система за осигуряване на качеството по ал. 2 се определят в правилника за дейността на обучаващата институция.

(5) Обучаващите институции разработват вътрешната си система за осигуряване на качеството по ал. 2 при условия и по ред, определени в наредба на министъра на образованието и науката, съгласувана с министъра на труда и социалната политика и министъра на икономиката и енергетиката.

(6) (1 вариант) Чрез наредбата по ал. 4 се определят принципите за осигуряване на качеството, изискванията към институциите по чл. 9 за усъвършенстване на процесите за управление на качеството, както и инструментариумът за измерване на равнището на постигнатите резултати в тях.

(6) (2 вариант) С наредбата по ал. 4 се определят и условията и редът за осигуряване на изискванията към институциите по чл. 9 за усъвършенстване на процесите за управление на качеството, както и показателите за измерване на осигуреното качество.

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 9 в текста на новия чл. 9а:

1. да отпадне ал.2;

2.ал. 3, 4, 5 и 6 да станат съответно ал. 2, 3, 4 и 5;

3. новата ал.5 да се измени така:

„(5) Чрез наредбата по ал. 4 се определят принципите за осигуряване на качеството, изискванията към институциите по чл. 9 за усъвършенстване на процесите за управление на качеството, показателите, условията и редът за измерване на осигуреното качество.“

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

В § 9:

а) В ал. 5 думите „ и министъра на икономиката и енергетиката“ се заменят с „министъра на икономиката и енергетиката, министъра на културата, министъра на младежта и спорта и министъра на земеделието и храните“.

б) 1 вариант на ал. 6 да отпадне.

в) 2 вариант на ал. 6 да стане текст на чл. 9а, ал. 6.

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Предложение на н. п. Стефани Михайлова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

В новата ал. 5 думите „осигуреното качество“ да се заменят с „постигнатото качество“.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 9:

§ 9. Създава се чл. 9а:

„Качество на професионалното образование и обучение

Чл. 9а. (1) Качеството е съвкупност от характеристики на професионалното образование и обучение, които са в съответствие с очакванията и потребностите на личността и на обществото.

(2) Институциите по чл. 9 осигуряват качество на професионалното образование и обучение чрез изграждане на вътрешна система за осигуряване на качеството при спазване на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии и на действащото законодателство.

(3) Правилата за прилагането на вътрешната система за осигуряване на качеството по ал. 2 се определят в правилника за дейността на обучаващата институция.

(4) Обучаващите институции разработват вътрешната си система за осигуряване на качеството по ал. 2 при условия и по ред, определени в наредба на министъра на образованието и науката, съгласувана с

министъра на труда и социалната политика, министъра на икономиката и енергетиката, министъра на културата, министъра на младежта и спорта и министъра на земеделието и храните.

(5) С наредбата по ал. 4 се определят принципите за осигуряване на качеството, изискванията към институциите по чл. 9 за усъвършенстване на процесите за управление на качеството, показателите, условията и редът за измерване на постигнатото качество.“

§ 10. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3, т. 6 думата „непрекъснато“ се заменя с „продължаващо“, а накрая се добавя „след придобита квалификация съответно по част от професия, първа или втора степен на професионална квалификация“

2. Създава се т. 7:

„7. програми Ж за професионално обучение с придобиване на квалификация по част от професия, първа или втора степен на професионална квалификация по пътя на обучение чрез работа (дуално обучение)“.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 10 да отпадне.

Предложението е оттеглено.

Предложение на н. п. Валентина Богданова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

В §10 т. 2 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 10:

§ 10. В чл. 10, ал. 3, т. 6 думата „непрекъснато“ се заменя с „продължаващо“, а накрая се добавя „след придобита квалификация съответно по част от професия, първа или втора степен на професионална квалификация“.

§ 11. В чл. 11, т. 4 след думите „средното образование“ се добавя „или за ученици със специални образователни потребности със завършен клас от средното образование с продължителност, определена с конкретната документация“.

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

Параграф 11 да се измени така:

„В чл. 11 се правят следните изменения допълнения:

1. Точка 4 се изменя така:

„4. програми Д с продължителност до 1 г. - за ученици със завършено основно образование или със завършен клас от средното образование, или с продължителност, определена с конкретната документация - за ученици със специални образователни потребности със завършен клас от средното образование.“

2. Създава се т. 5:

„5. програми Ж с продължителност:

- а) определена с конкретната документация за професионално обучение - за придобиване на квалификация по част от професия;
- б) 2 години - за първа степен на професионална квалификация;
- в) 3 години - за втора степен на професионална квалификация.“

Комисията подкрепя по принцип предложението по т. 1.

Предложението по т. 2 е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 11 да се измени така:

„§ 11. В чл. 11, т. 4 накрая се добавя „или за ученици със специални образователни потребности със завършен VIII клас, като продължителността се определя с конкретната документация“.

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 11:

§ 11. Член 11, т. 4 се изменя така:

„4. програми Д:

- а) с продължителност до 1 г. - за ученици със завършено основно образование или със завършен клас от средното образование;**
- б) за ученици със специални образователни потребности със завършен клас от прогимназиалния етап на основното образование, като продължителността се определя с конкретната документация.“**

§ 12. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. Текстът на точка 1 става подточка а) на точка 1;

2. Създава се подточка б) със следното съдържание:

„б) с продължителност до 2 г. за лица със специални образователни потребности със завършен клас на общообразователно училище по индивидуална образователна програма;“

3. Създава се т. 7:

“7. програми Ж с продължителност:

- а) определена с конкретната документация за професионално обучение – за придобиване на квалификация по част от професия;**
- б) 2 години – за първа степен на професионална квалификация;**
- в) 3 години - за втора степен на професионална квалификация. ”**

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

Параграф 12 да се измени така:

„§ 12. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 1 се изменя така:

„1. програми А:

а) с продължителност до 1 г. за лица със завършен най-малко начален етап на основното образование или успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от училища в системата на народната просвета по реда на Закона за насърчаване на заетостта или при условията и по реда на програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове;

б) с продължителност до 2 г. за лица със специални образователни потребности със завършен клас на общообразователно училище по индивидуална образователна програма;”

2. Създава се т. 7:

„7. програми Ж с продължителност:

а) определена с конкретната документация за професионално обучение - за придобиване на квалификация по част от професия;

б) 2 години - за първа степен на професионална квалификация;

в) 3 години - за втора степен на професионална квалификация, ”

Комисията подкрепя по принцип предложението по т. 1.

Предложението по т. 2 е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 12 да отпадне.

Предложението е оттеглено.

Предложение на н. п. Валентина Богданова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

В §12, т. 3 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 12:

§ 12. В чл. 12 т. 1 се изменя така:

„1. програми А:

а) с продължителност до 1 г. за лица със завършен най-малко начален етап на основното образование или успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от училища в системата на народната просвета по реда на Закона за насърчаване на заетостта или при

условията и по реда на програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове;

б) за лица със специални образователни потребности със завършен VIII клас по индивидуална образователна програма, с продължителност, определена с конкретната документация.“

§ 13. Член 13 се изменя така:

„Чл. 13. (1) За всяка професия от списъка по чл. 6, ал. 1 държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии определят:

1. изисквания към кандидатите;
2. описание на професията;
3. единици резултати от учене;
4. изисквания към материалната база;
5. изисквания към обучаващите.

(2) Въз основа на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии се разработват учебни планове и учебни програми.

(3) Документацията по ал. 2 може да се разработва като модулни учебни планове и модулни учебни програми.

(4) Учебните планове за обучение на ученици по програмите А, В и Д и за обучение по програми Г се утвърждават от министъра на образованието и науката, а за училищата по изкуствата – от министъра на културата.

(5) Учебните планове за обучение на лица над 16 г. по програмите А, Б, Д, Е се разработват от обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.

(6) Учебните програми за обучението по ал. 4 и 5 се утвърждават при условията и по реда на този закон.

(7) Професионалното обучение за учениците и за лицата над 16 години със специални образователни потребности може да се осъществява и по индивидуални учебни програми.

(8) Документацията по ал. 2 по програма Ж се разработва съвместно от обучаващата институция и от заявителя на професионалното обучение и се утвърждава от директора на професионалната гимназия и работодателя.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 13 в ал. 4 думите „а за училищата по изкуствата - от министъра на културата“ да се заменят с „за училищата по изкуствата - от министъра на културата, а за спортните училища - от министъра на младежта и спорта“.

Комисията подкрепя предложението.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 13 да се измени така:

§ 13. Член 13 се изменя така:

„Чл. 13. (1) Програмите по чл. 10, ал. 3, т. 1, 2, 3 и 4 се конкретизират за всяка професия от списъка по чл. 6, ал. 1 с държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(2) Програмите по чл. 10, ал. 3, т. 5 и 6 се конкретизират с документацията за професионално обучение - учебни планове и учебни програми, които се разработват въз основа на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(3) Документацията по ал. 2 се разработва от обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение. При придобиване на степен на професионална квалификация документацията се разработва в съответствие с държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(4) Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии определят:

1. изисквания към кандидатите;
2. описание на професията;
3. единици резултати от учене;
4. изисквания към материалната база;
5. изисквания към обучаващите.

(5) Във основа на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии се разработват учебни планове и учебни програми.

(6) Документацията по ал. 5 може да се разработва като модулни учебни планове и модулни учебни програми.

(7) Учебните планове за обучение на ученици по програмите А, Б, В и Д и за обучение по програми Г се утвърждават от министъра на образованието и науката, а за училищата по изкуствата – от министъра на културата.

(8) Учебните планове за обучение на лица над 16 г. по програмите А, Б, Д и Е се разработват от обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 13:

§ 13. Член 13 се изменя така:

„Документация за професионалното образование и за професионалното обучение

Чл. 13. (1) Програмите по чл. 10, ал. 3, т. 1, 2, 3 и 4 се конкретизират за всяка професия от списъка по чл. 6, ал. 1 с държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(2) Програмите по чл. 10, ал. 3, т. 5 и 6 се конкретизират с документацията за професионално обучение - учебни планове и учебни програми, които се разработват въз основа на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(3) Документацията по ал. 2 се разработва от обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение. При придобиване на степен на професионална квалификация документацията се разработва в

съответствие с държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(4) Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии определят:

1. изисквания към кандидатите;
2. описание на професията;
3. единици резултати от учене;
4. изисквания към материалната база;
5. изисквания към обучаващите.

(5) Във основа на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии се разработват учебни планове и учебни програми.

(6) Документацията по ал. 5 може да се разработва като модулни учебни планове и модулни учебни програми.

(7) Професионалното обучение за учениците и за лицата над 16 години със специални образователни потребности може да се осъществява и по индивидуални учебни програми.

(8) Учебните планове за обучение на ученици по програмите А, Б, В и Д и за обучение по програми Г се утвърждават от министъра на образованието и науката, за училищата по изкуствата – от министъра на културата, а за спортните училища – от министъра на младежта и спорта.

(9) Учебните планове за обучение на лица над 16 г. по програмите А, Б, Д, Е се разработват от обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.

§ 14. В чл. 15 се създава ал. 3:

„(3) Условието и редът за включване на обучаем за професионално обучение по пътя на обучение чрез работа (дуално обучение) по програмата по чл. 10, ал. 3, т. 7 се определят съвместно от професионалната гимназия и работодателя”.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 14 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя за §14, който е отразен на съответното му систематично място в следващия параграф.

Комисията предлага §14 да бъде отхвърлен.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Да се създаде § 14а:

„§ 14а. В Глава втора, раздел трети се създава чл. 17а:

„Обучение чрез работа

Чл. 17а. (1) Обучението чрез работа е специфична форма на професионално обучение за придобиване на професионалната квалификация чрез:

1. практическо обучение в реална работна среда и
2. обучение в професионална гимназия, професионално училище, професионален колеж или център за професионално обучение.

(2) Обучението чрез работа се организира въз основа на партньорство между професионална гимназия или център за професионално обучение и един или няколко работодатели.

(3) В професионалните гимназии и професионалните училища формата на обучение по ал. 1 се организира в XI и XII клас за ученици, които са навършили 16 години.

(4) Условиата и редът за провеждане на обучение чрез работа за ученици се определят с наредба на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на труда и социалната политика.”

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията предлага да се създаде § 14а, който става § 14, със следната редакция:

§ 14. В глава втора, раздел III се създава чл. 17а:

„Организация на обучение чрез работа (дуално обучение)

Чл. 17а. (1) Обучението чрез работа (дуално обучение) е специфична форма на професионално обучение за придобиване на професионална квалификация, което се организира въз основа на партньорство, включително въз основа на договор между институциите по чл. 5, ал. 4 и един или няколко работодатели.

(2) Обучението чрез работа (дуално обучение) се организира и осъществява в съответствие с този закон, Кодекса на труда и наредбата по ал. 5.

(3) Обучението по ал. 1 се осъществява въз основа на прием, заявен от работодателя пред директора на съответната институция, която извършва обучението.

(4) В професионалните гимназии и професионалните училища формата на обучение по ал. 1 се организира в XI и XII клас за ученици, които са навършили 16 години.

(5) Условиата и редът за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение) по ал. 1 се определят с наредба, издадена от министъра на образованието и науката съгласувано с министъра на труда и социалната политика.”

§ 15. В чл. 18, т. 8 се изменя така:

„8.центрове за нови знания“

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 15 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията не подкрепя текста на вносителя и предлага §15 да бъде отхвърлен.

§ 16. Член 23 се изменя така:

„Центрове за нови знания

Чл. 23. (1) Центровете за нови знания са юридически лица между браншови организации и Министерството на образованието и науката за придобиване на практически умения;

(2) Центровете за нови знания организират и провеждат практическо обучение на ученици и обучаеми в центровете за професионално обучение;

(3) Центровете за нови знания не организират обучение за придобиване на професионална квалификация;

(4) Центровете за нови знания организират дейността си по правилник, утвърден от министъра на образованието и науката.“

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 16 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията не подкрепя текста на вносителя и предлага §16 да бъде отхвърлен.

§ 17. В чл. 26 се правят следните изменения и допълнения:

1. Заглавието се изменя така :

„Организация на професионалното обучение на лица, навършили 16 години, в държавните и общинските училища“.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) В случаите по ал. 1 държавните и общинските училища самостоятелно определят приема си.“

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 17, който става § 15.

§ 18. Създава се чл. 26а:

„Организация на обучение чрез работа (дуално обучение)

Чл. 26а. (1) Професионалното обучение чрез работа (дуално обучение) по чл. 5, ал. 4, т. 2 се осъществява по прием, заявен от работодателя и утвърден от директора на професионалната гимназия.

(2) Професионалното обучение чрез работа (дуално обучение) по чл. 5, ал. 4, т. 1 се осъществява въз основа на договор за ученичество, сключен при условията и по реда на Кодекса на труда между обучаем и работодател.

(3) Професионалното обучение чрез работа (дуално обучение) по чл. 5, ал. 4, т. 2 се осъществява въз основа на договор между професионалната гимназия и работодателя.

(4) Обучението по чл. 5, ал. 4, т. 1 се осъществява под ръководството на наставник, който притежава квалификация за упражняване на професията, за която се провежда обучението, и минимум три години трудов стаж по нея.

(5) Условието и редът за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение) се определят с наредба на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на труда и социалната политика.”

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 18 в ал. 1 думите „т. 2“ да се заличат.

Комисията подкрепя предложението, което е отразено на съответното му систематично място в §14.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 18 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя за §18, който е отразен на съответното му систематично място в §14.

Комисията предлага §18 да бъде отхвърлен.

Предложение на н. п. Стефани Михайлова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

Да се създаде §18а:

§ 18а. В чл. 27, ал. 7 думите „Задължителната професионална подготовка, задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка“ се заменят със „Задължителната професионална подготовка и задължителната чуждоезикова подготовка по професията“.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията предлага да се създаде §18а, който става §16 със следната редакция:

§ 16. В чл. 27, ал. 7 думите „Задължителната професионална подготовка, задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка“ се заменят със „Задължителната професионална подготовка и задължителната чуждоезикова подготовка по професията“.

§ 19. В чл. 28 се създава ал. 6:

„(6) Задължителната професионална подготовка и избираемата професионална подготовка се придобиват чрез обучение по учебни предмети или модули.”

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

Параграф 19 да се измени така:

„§ 19. В чл. 28 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Задължителната професионална подготовка се определя съгласно държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии“.

2. Създава се ал. 6:

„(6) Задължителната професионална подготовка и избираемата професионална подготовка се придобиват чрез обучение по учебни предмети или модули.“

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на §19, който става §17:

§ 17. В чл. 28 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Задължителната професионална подготовка се определя съгласно държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.“

2. Създава се ал. 6:

„(6) Задължителната професионална подготовка и избираемата професионална подготовка се придобиват чрез обучение по учебни предмети или модули.“

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Да се създаде § 19а:

„§ 19а. В чл. 29 след думата „практика“ се добавя „или като обучение чрез работа“.

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Предложение на н. п. Стефани Михайлова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

След думите „обучение чрез работа“ да се добави „по чл. 5, ал. 4, т. 1“.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията предлага да се създаде § 19а, който става § 18 със следната редакция:

§ 18. В чл. 29 накрая се добавя „или като обучение чрез работа по чл. 5, ал. 4, т. 1“.

§ 20. В чл. 32в след думите „девиантно поведение” се добавя „в социално-педагогическите интернати и във възпитателните училища интернати”.

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 20 думите „В чл. 32в” да се заменят с „В наименованието и в текста на чл. 32в.”

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на §20, който става §19:

§19. В чл. 32в се правят следните изменения:

1. В заглавието след думите „девиантно поведение” се добавя „в социално-педагогическите интернати и във възпитателните училища интернати”.

2. В текста след думите „девиантно поведение” се добавя „в социално-педагогическите интернати и във възпитателните училища интернати”.

§ 21. В глава четвърта се създава раздел V с чл. 32е:

„Раздел V

Кредити в професионалното образование и в професионалното обучение.

Натрупване и трансфер на кредити в професионалното образование и в професионалното обучение

Чл. 32е. (1) Професионална квалификация по професия се придобива, когато след оценяване или валидиране се установи, че са постигнати всички единици резултати от учене, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по съответната професия.

(2) Могат да се оценяват или валидират отделни единици резултати от учене, определени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по съответната професия, за което се присъждат кредити.

(3) Кредитът е измерител на постигната единица резултати от учене от държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по съответната професия.

(4) Кредитите се присъждат от институциите по чл. 9, ал. 1 и се удостоверяват с документ по образец, утвърден от министъра на образованието и науката.

(5) Кредити могат да се натрупват с цел придобиване на професионална квалификация по професия и/или да се прехвърлят за придобиване на професионална квалификация по друга професия от същото професионално направление.

(6) Кредити, присъдени на единици резултати от учене по обща професионална подготовка, могат да се пренасят и натрупват за придобиване на професионална квалификация по всички професии от списъка на професиите по чл. 6, ал. 1.

(7) Условията и редът за присъждане, натрупване и трансфер на кредити се определят с наредба на министъра на образованието и науката.”

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 21, който става § 20.

§ 22. В чл. 35 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „и на представители на съответните висши училища по изкуствата“ се заменят с „и представители на съответните висши училища по изкуствата“, думите „и на представители на Националната спортна академия“ се заменят с „и представители на Националната спортна академия“ и се създава изречение второ: „За обучението чрез работа (дуалното обучение) в състава на комисиите се включва и представител на предприятието-партньор в обучението.”

2. В ал. 5 след думите „както и висшите училища по изкуствата“ се слага запетая и се добавя „Националната спортна академия и лицензираните спортни организации.“

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 22, който става § 21:

§ 21. В чл. 35 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) думите „и на представители на съответните висши училища по изкуствата“ се заменят с „и представители на съответните висши училища по изкуствата“, думите „и на представители на Националната спортна академия“ се заменят с „и представители на Националната спортна академия“;

б) създава се изречение второ: „За обучението чрез работа (дуално обучение) в състава на комисиите се включва и представител на работодателите по чл. 5, ал. 4.”

2. В ал. 5 след думите „както и висшите училища по изкуствата“ се добавя „Националната спортна академия и лицензираните спортни организации“.

§ 23. В чл. 38 се създава нова ал. 6:

„(6) Придобилият свидетелство за професионална квалификация или удостоверение за професионално обучение по свое желание може да получи Европейско приложение.”

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 23, който става § 22.

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

Да се създаде нов § 23а:

„§ 23а. В чл. 39 думите „чл. 9, ал. 1, т. 2 и 3“ се заменят с „чл. 9, ал. 1, т.3“.

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията предлага да се създаде § 23а, който става § 23 със следната редакция:

§ 23. В чл. 39 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в него, в изречение второ, думите „чл. 9, ал. 1, т. 2 и 3“ се заменят с „чл. 9, ал. 1, т. 3“.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Право за издаване на документи за професионална квалификация по чл. 38, ал. 2, т. 2 и ал. 3 имат и централните за професионално обучение, създадени към органите, организациите и другите юридически лица по чл. 9, ал. 2.“

§ 24. Член 40 се изменя така:

(1 вариант) „Валидиране на професионални компетентности

Чл. 40. (1) Валидирането на професионални компетентности е оценяване и признаване на съответствието между придобити професионални компетентности, получени чрез неформално обучение и информално учене, и държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(2) Оценяването на професионалните компетентности е процес на съпоставяне на придобитите от лицето професионални компетентности и резултатите от ученето, включени в държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(3) Признаването на съответствие между придобитите професионални компетентности и държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии се установява с полагане на изпити:

1. за придобиване на степен на професионална квалификация изпитите са държавни – по теория на професията и по практика на професията – и се организират в съответствие с чл.35 и чл.36;

2. за придобиване на професионална квалификация по част от професия изпитите се провеждат в съответствие с чл. 37, ал.2.

(4) Лица, валидирали професионални компетентности, получават:

1. свидетелство за валидиране на професионални компетентности, когато са оценени и признати всички единици резултати от ученето, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия и имат образователно равнище за придобиване на съответната степен на професионална квалификация по чл. 8, ал. 5;

2. удостоверение за валидиране на професионални компетентности, когато са оценени и признати част от единиците резултати от учене, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия;

(5) Право да извършват валидиране на професионални компетентности имат институциите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2.

(6) За дейностите по ал. 1 се събират такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет, която включва разходи за установяване, документирание, оценяване и признаване на опита на лицата, както и за провеждане на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

(7) Таксите по ал. 6 не се събират, когато дейностите се финансират със средства от европейските структурни фондове.”

(2 вариант) „Валидиране на професионални знания, умения и компетентности”

Чл. 40. (1) Валидирането на професионални знания, умения и компетентности е оценяване и признаване на съответствието между придобити професионални знания, умения и компетентности, получени чрез неформално обучение и самостоятелно учене, и държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професия.

(2) Оценяването на професионалните знания, умения и компетентности се извършва чрез съпоставяне на придобитите от лицето професионалните знания, умения и компетентности и резултатите от ученето, включени в държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професия.

(3) Признаването на съответствие между придобитите професионални знания, умения и компетентности и държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професия се установява с полагане на изпити:

1. за придобиване на степен на професионална квалификация изпитите са държавни – по теория на професията и практика на професията и се организират в съответствие с чл.35 и чл.36;

2. за придобиване на професионална квалификация по част от професията изпитите се провеждат в съответствие с чл. 37, ал.2.

(4) Лица, чиито професионални знания, умения и компетентности са валидирани по реда на този закон, получават:

1. свидетелство за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, когато са оценени и признати всички единици резултати от ученето, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия и имат образователно равнище за придобиване на съответната степен на професионална квалификация по чл. 8, ал. 5;

2. удостоверение за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, когато са оценени и признати част от единиците резултати от учене, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия;

(5) Право да извършват валидиране на професионални знания, умения и компетентности имат институциите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2.

(6) За разходи за установяване, документиране, оценяване и признаване на опита на лицата, както и за провеждане на изпитите за придобиване на професионална квалификация, направени от институциите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2 се заплащат суми в размер, определен от тези институции.

(7) Сумите по ал. 6 не се събират, когато дейностите се финансират със средства от програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 24 да отпадне вариант 2 и вариант 1 да стане текст на чл. 40, след като в него се направят следните изменения:

1. В ал. 4:

а) основният текст да се измени така:

„Лица с валидирани професионални компетентности получават:”

б) в т.1 думите „и имат” да се замени с „и лицата имат”

2. Алинея 6 да се измени така:

„(6) За разходи за установяване, документиране, оценяване и признаване на опита на лицата, както и за провеждане на изпитите за придобиване на професионална квалификация, направени от институциите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2, се заплащат суми в размер, определен от тези институции.“

3. Алинея 7 да се измени така:

„(7) Сумите по ал. 6 не се събират, когато дейностите се финансират със средства от европейските структурни фондове.“

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 24 да се измени така:

§ 24. Член 40 се изменя така:

„Валидиране на професионални знания, умения и компетентности

Чл. 40. (1) Валидирането е процес на установяване и признаване на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение или самостоятелно учене и съответствието им с държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(2) Право да извършват валидиране на професионални знания, умения и компетентности имат институциите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2.

(3) Право на валидиране на професионални знания, умения и компетентности имат лица, които притежават образователно равнище:

1. за първа, втора и трета степен - необходимото образователно равнище по чл. 8, ал. 5 за съответната степен на професионална квалификация;

2. за четвърта степен – завършено средно образование;

3. за квалификация по част от професия – необходимото образователно равнище по чл. 8, ал. 4 за съответната професионална квалификация.

(4) Установяването на придобити професионални знания, умения и компетентности се извършва чрез:

1. предварително съпоставяне на заявените от лицето професионални компетентности с резултатите от ученето, включени в съответното държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професия;

2. полагане на изпити по теория на професията и по практика на професията.

(5) След предварителното съпоставяне по ал. 4, т. 1 лицето може да бъде насочено към допълнително обучение или да бъде допуснато до полагане на изпит по ал. 4, т. 2.

(6) За признаване на степен на професионална квалификация изпитите по ал. 4, т. 2 са държавни и се организират в съответствие с чл. 36, а за признаване на професионална квалификация по част от професия изпитите по ал. 4, т. 2 се организират в съответствие с чл. 37, ал. 2.

(7) На лицата, успешно положили изпитите по ал. 4, т. 2 се издава:

1. свидетелство за валидиране на професионална квалификация - когато са установени всички единици резултати от ученето, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия.

2. удостоверение за валидиране на професионална квалификация по част от професия - когато са установени част от единиците резултати от учене, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия.

(8) Лицата, получили свидетелството по ал. 7, т. 1 ползват правата на лицата получили свидетелство за професионална квалификация по чл. 38, ал. 2, т. 2, а лицата, получили удостоверението по ал. 7, т. 2 ползват правата на лицата получили удостоверение за професионално обучение по чл. 38, ал. 3;

(9) Съдържанието на документите по ал. 7 се определят с държавните образователни изисквания за документите за системата на народната просвета.

(10) Условията и редът за валидиране на професионални знания, умения и компетентности се определят с наредба на министъра на образованието и науката.

(11) За разходи за установяване, документиране, оценяване и признаване на опита на лицата, както и за провеждане на изпитите за придобиване на професионална квалификация, направени от институциите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2 се заплащат суми в размер, определен от тези институции, които не могат да надвишават действителния размер на разходите.

(12) Сумите по ал. 6 не се събират, когато дейностите се финансират със средства от програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове.“

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя за първи и втори вариант на § 24 и предлага следната редакция на § 24:

§ 24. Член 40 се изменя така:

„Валидиране на професионални знания, умения и компетентности

Чл. 40. (1) Валидирането на професионални знания, умения и компетентности е установяване и признаване на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение или самостоятелно учене, и на съответствието им с държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(2) Право да извършват валидиране на професионални знания, умения и компетентности имат институциите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2.

(3) Право на валидиране на професионалните им знания, умения и компетентности имат лица, които притежават образователно равнище:

1. за първа, втора и трета степен - необходимото образователно равнище по чл. 8, ал. 5 за съответната степен на професионална квалификация;

2. за четвърта степен – завършено средно образование;

3. за квалификация по част от професия – необходимото образователно равнище по чл. 8, ал. 4 за съответната професионална квалификация.

(4) Установяването на придобити професионални знания, умения и компетентности се извършва чрез:

1. предварително съпоставяне на заявените от лицето професионални знания, умения и компетентности с резултатите от ученето, включени в

съответното държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професия;

2. полагане на изпити по теория на професията и по практика на професията.

(5) След предварителното съпоставяне по ал. 4, т. 1 лицето може да бъде насочено към допълнително обучение или да бъде допуснато до полагане на изпит по ал. 4, т. 2.

(6) За признаване на степен на професионална квалификация изпитите по ал. 4, т. 2 са държавни и се организират в съответствие с чл. 36, а за признаване на професионална квалификация по част от професия изпитите по ал. 4, т. 2 се организират в съответствие с чл. 37, ал. 2.

(7) На лицата, успешно положили изпитите по ал. 4, т. 2 се издават следните документи:

1. свидетелство за валидиране на професионална квалификация - когато са установени всички единици резултати от ученето, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия;

2. удостоверение за валидиране на професионална квалификация по част от професия - когато са установени част от единиците резултати от учене, включени в държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия.

(8) Лицата, получили свидетелството по ал. 7, т. 1, ползват правата на лицата, получили свидетелство за професионална квалификация по чл. 38, ал. 2, т. 2, а лицата, получили удостоверението по ал. 7, т. 2, ползват правата на лицата, получили удостоверение за професионално обучение по чл. 38, ал. 3;

(9) Съдържанието на документите по ал. 7 се определя с държавните образователни изисквания за документите за системата на народната просвета.

(10) Условието и редът за валидиране на професионални знания, умения и компетентности се определят с наредба на министъра на образованието и науката.

(11) За разходи за установяване, документиране, оценяване и признаване на опита на лицата, както и за провеждане на изпитите за придобиване на професионална квалификация, направени от институциите по чл. 9, ал. 1, т. 1 и 2 се заплащат суми в размер, определен от тези институции, като сумите не могат да надвишават действителния размер на разходите.

(12) Сумите по ал. 11 не се събират, когато дейностите се финансират със средства от програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове.“

§ 25. В чл. 41 се правят следните изменения и допълнения:

1. Аlineя 2 се изменя така:

„(2) Националната агенция за професионално образование и обучение е държавен орган за подпомагане разработването на политики в системата на професионалното образование и обучение, за лицензиране на дейности, както и за координация на институциите, имащи отношение към професионалното ориентиране, професионалното образование и обучение и валидирането на професионални компетентности.“

2. Създава се ал. 4:

„(4) Националната агенция за професионално образование и обучение осъществява функциите по ал. 2 чрез специализирана администрация от държавни експерти.”

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Курчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 25 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията не подкрепя текста на вносителя и предлага § 25 да бъде отхвърлен.

§ 26. В чл. 42 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 2 се изменя така:

„2. издава, изменя, подновява и отнема лицензии за професионално обучение, както и издава и отнема лицензии за професионално ориентиране;”

2. Точка 2а се изменя така:

„2а. осъществява контрол на дейността и оценка на качеството на обучението в лицензираните институции в системата на професионалното обучение;”

3. Точка 8 се изменя така:

„8. разработва политики и координира дейностите по разработване на стратегии за развитие и усъвършенстване на професионалното образование и обучение, на професионалното ориентиране и на валидирането на професионални компетентности;”

4. Създава се нова т. 11:

11. създава и поддържа регистър на издадените документи по чл. 38 и чл. 40, издадени от центровете за професионално обучение;”

5. Точка 13 се изменя така:

„13. разработва и утвърждава критерии, формуляри и образци на документи за лицензиране;”

6. Създават се т. 14 и 15:

14.(1 *вариант*) методически подпомага институциите, които извършват валидиране на професионални знания, умения и компетентности в системата на професионалното образование и обучение.

14.(2 *вариант*) подпомага дейностите, свързани с валидиране на професионални компетентности в системата на професионалното образование и обучение.

15. разработва и утвърждава критерии за издаване на лицензии.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 26:

1. Точка 5 да отпадне.

2. В т. 6 :

а) Основният текст да се измени така:

„Създават се т. 14 и 15“

б) В т. 6 вариант 1 на т.14 да отпадне и вариант 2 да стане текст на т.14.

Комисията подкрепя предложението по т. 1.

Комисията не подкрепя предложението по т. 2.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 26 да се измени така:

„§ 26. В чл. 42 се правят следните допълнения:

1. Създава се нова т. 11:

„11. създава и поддържа регистър на документите по чл. 38 и чл. 40, издадени от центровете за професионално обучение;“

2. Създава се т. 14:

„14. методически подпомага центровете за професионално обучение, които извършват валидиране на професионални знания, умения и компетентности в системата на професионалното образование и обучение.“

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 26, който става § 25:

§ 25. В чл. 42 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 2а се изменя така:

„2а. осъществява контрол на дейността и оценка на качеството на обучението в лицензираните институции в системата на професионалното обучение;“

2. Създава се нова т. 11:

„11. създава и поддържа регистър на документите по чл. 38 и чл. 40, издадени от центровете за професионално обучение;“

3. Създава се т. 14:

„14. методически подпомага центровете за професионално обучение, които извършват валидиране на професионални знания, умения и компетентности в системата на професионалното образование и обучение.“

§ 27. В чл. 47 т. 5 се изменя така:

„5. приема критерии за издаване на лицензия по чл. 49а и одобрява формуляри и образци на документи за лицензиране.“

Предложение на н. п. Милена Дамянова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

§ 27 да се измени така:

§ 27. В чл. 47 т. 5 се изменя така:

„5. конкретизира изискванията по чл. 49а, ал. 2 за издаване на лицензия и одобрява формуляри и образци на документи за лицензиране.“

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 27, който става § 26:

§26. В чл. 47 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 5 се изменя така:

„5. изготвя конкретни изисквания по чл. 49а, ал. 2 за издаване на лицензия и одобрява формуляри и образци на документи за лицензиране;”.

2. В т. 7 накрая се добавя „както и предложения за неговото изменение или допълнение”.

§ 28. В чл. 49а се правят следните изменения:

1. В ал. 2, т. 2 думата „материални“ се заменя със „собствена материална база“.

2. Създават се нова ал. 5:

„(5) Лицензията може да се изменя при:

1. промяна на името, седалището и адреса на управление;
2. прехвърляне или наследяване;
3. промяна в статута на търговското дружество;
4. промяна в състава на управлението на едноличния търговец или дружеството.

3. Създават се ал.6 и 7:

(6) Лицензията се подновява на всеки пет години, като центровете за професионално обучение са длъжни да представят в Националната агенция за професионално образование и обучение актуализирани учебни планове и програми съгласно държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

(7) Не се допуска замяна в лицензията на отпаднала от списъка професия или специалност с нова или друга подобна.“

4. Досегашната ал.5 става ал. 8.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 28 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията не подкрепя текста на вносителя и предлага § 28 да бъде отхвърлен.

§ 29. В чл. 49б ал. 1 се изменя така:

„(1) Лицензията се издава, изменя или подновява след писмено заявление на институциите по чл. 20 и чл. 21.“

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 29 да се измени така:

§ 29. В чл. 49б се правят следните изменения:

1. В ал. 2, т. 2 се изменя така:

„2. удостоверение, издадено от съответния съд по регистрацията, удостоверяващо актуалното състояние на заявителя – за юридически лица, които не са търговци;

2. В ал. 10 думите „правилника за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение“ се заменят с „наредба на Министерски съвет“.

Комисията подкрепя предложението по т. 1.

Предложението по т. 2 е оттеглено.

Комисията не подкрепя текста на вносителя и предлага следната редакция на §29, който става §27:

§ 27. В чл. 49б се правят следните изменения:

1. В ал. 2 т. 2 се изменя така:

„2. удостоверение, издадено от съответния съд по регистрацията, удостоверяващо актуалното състояние на заявителя – за юридически лица, които не са търговци;”.

2. Алинея 10 се изменя така:

„(10) Условието и редът за издаване на лицензията по ал. 1, както и изискванията по чл. 49а, ал. 2 се конкретизират в правилника за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение.”

Предложение на н. п. Милена Дамянова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

Да се създаде §29а:

§29а. В чл. 49в, ал.1 се създава изречение второ:

„Контролът е текущ и периодичен и се извършва при условия и по ред определени в този закон и в правилника за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение.”

Комисията подкрепя предложението.

Комисията предлага да се създаде §29а, който става §28 със следната редакция:

§28. В чл. 49в, ал.1 се създава изречение второ: „Контролът е текущ и периодичен и се извършва при условия и по ред, определени в този закон и в правилника за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение.”

§ 30. В чл. 50 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 накрая се добавя „който се публикува на интернет страницата й.”

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Националната агенция за професионално образование и обучение на интернет страницата си:

1. поддържа информационна система, която обработва и обобщава информацията по чл.22, ал.8;

2. публикува критерии, процедури и документи за лицензиране и последващ контрол на центровете за професионално обучение и на центровете за

информирани и професионално ориентирани;

3. публикува Списък на професиите за професионално образование и обучение;

4. публикува държавни образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В §30:

1. Точка 1 да се измени така:

„1. Ал. 1 се изменя така:

„(1) Националната агенция за професионално образование и обучение поддържа публичен регистър на центровете за професионално обучение, на центровете за информация и професионално ориентирани и на издадените, изменените, подновените и отнетите лицензи, който се публикува на интернет страницата ѝ.“

2. В т. 2 в текста на ал. 2:

а) В т.2 думата „информирани“ да се замени с „информация“

б) В т. 3 накрая да се постави запетая и да се добави „както и Списък на защитените от държавата професии.“

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на §30, който става §29:

§ 29. В чл. 50 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 накрая се добавя „който се публикува на интернет страницата ѝ“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Националната агенция за професионално образование и обучение на интернет страницата си:

1. поддържа информационна система, която обработва и обобщава информацията по чл. 22, ал. 8;

2. публикува изискванията, процедурите, формулярите и образците на документи, необходими за лицензиране, както и реда за осъществяване на последващ контрол на центровете за професионално обучение и на центровете за информация и професионално ориентирани;

3. публикува Списък на професиите за професионално образование и обучение, както и Списък на защитените от държавата професии;

4. публикува държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.“

§ 31. В чл. 51, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 10 се изменя така:

“10. анализира качеството в системата на професионалното образование и обучение;”

2. Създава се т. 13 и 14:

„13. предлага за приемане от Министерския съвет Списък със защитените от държавата професии;

14. утвърждава наредба за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение след съгласуване с министъра на труда и социалната политика и с министъра на икономиката и енергетиката.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 31 в т. 2 в текста на т. 14 думата „утвърждава“ да се замени с „издава“.

Предложението е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

В § 31, в т. 2 да се направят следните изменения:

а) текстът преди т. 13 да се измени така: „Създава се т. 13.“

б) точка 14 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 31, който става § 30:

§ 30. В чл. 51, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 10 се изменя така:

„10. анализира качеството в системата на професионалното образование и обучение;“

2. Създава се т. 13:

„13. предлага за приемане от Министерския съвет Списък със защитените от държавата професии;“

§ 32. В чл. 52 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 3 се изменя така:

„3. анализира качеството в системата на професионалното образование и обучение;“

2. Създават се т. 8, 9 и 10:

„8. (1 вариант) участва в разработването на Списъка на защитените от държавата професии;

8. (2 вариант) изготвя предложения за включване на професии в Списъка със защитените от държавата професии.

9. (1 вариант) осигурява условия за информирането и мотивирането на работодателите и гражданите за валидиране на професионални компетентности;

9. (2 вариант) осигурява условия за информирането и мотивирането на работодателите и гражданите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;

10. участва в разработването и съгласува наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.”

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

Параграф § 32 да се измени така:

„В чл. 52 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 3 се изменя така:

„3. участва в разработването, съгласуването и актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение”

2. Създават се т. 8, 9, 10 и 11:

„8. участва в разработването на Списъка на защитените от държавата професии и изготвя предложения за включване на нови и за изключване на съществуващи професии в него;

9. осигурява условия за информирането и мотивирането на работодателите и гражданите за валидиране на професионални компетентности;

10. участва в разработването и съгласува наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение;

11. анализира качеството в системата на професионалното образование и обучение.”

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 32 да се измени така:

„§ 32. В чл. 52 се създават т. 8, 9 и 10:

„8. изготвя предложения за включване на професии в Списъка със защитените от държавата професии.

9. осигурява условия за информирането и мотивирането на работодателите и гражданите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;

10. съгласува наредбата по чл. 9а, ал. 5 за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.”

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 32, който става § 31:

§31. В чл. 52 се създават т. 8, 9 и 10:

„8. участва в разработването и актуализирането на Списъка на защитените от държавата професии и изготвя предложения за включване на професии в него;

9. осигурява условия за информирането и мотивирането на работодателите и гражданите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;

10. анализира качеството в системата на професионалното обучение.”

§ 33. В чл. 53 т. 1 се изменя така:

„1. участва в разработването, съгласуването и актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение и изготвя предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии;”

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 33 т.1 на чл. 53 да се измени така:

„1. участва в разработването, съгласуването и актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение и изготвя предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии или за изключване на професии от него;”

Предложението е оттеглено.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 33, който става § 32:

§ 32. В чл. 53 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 1 се изменя така:

„1. участва в съгласуването и актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение и изготвя предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии, както и за неговото актуализиране;”.

2. Създава се т. 6:

„6. участва със свои представители при осъществяване на контрола по чл. 49в на дейността на центровете за професионално обучение, извършващи обучение по специалностите от област на образованието „Здравеопазване” от Списъка на професиите по чл. 6, ал. 1. ”

§ 34. В чл. 54 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 2 се изменя така:

„2. изготвят предложения за включване на нови професии и специалности в Списъка на професиите за професионално образование и обучение и участват в неговото разработване, съгласуване и актуализиране;”.

2. Създава се т. 2а:

“2а. изготвят предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии;”.

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 34 т.1 се изменя така:

„1. Точка 2 се изменя така:

„т.2. Участват в разработване, съгласуване и актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение и изготвят предложения за включване на нови професии и специалности в него.”

Предложението е оттеглено.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 34, който става § 33.

§ 35. В чл. 55 в текста преди т. 1 след думата „формирането” се добавя „и реализирането”.

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 35, който става § 34.

§ 36. В чл. 56 се създават точки 6, 7 и 8:

“6. участват в разработването на наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение;

7.(1 вариант) участват в разработването на Списъка на защитените професии;

7.(2 вариант) изготвят предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии;

8. осигуряват условия за провеждане на практическата част на дуалното обучение в предприятията.”

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

Параграф 36 се изменя така:

„§ 36. В чл. 56 се създават точки 6, 7 и 8:

“6. участват в разработването на наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение;

7. участват в разработването на Списъка на защитените от държавата професии и изготвят предложения за включване на нови професии в и за изключване на съществуващи професии от него.

8. осигуряват условия за провеждане на практическата част на дуалното обучение в предприятията.”

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 36 да се измени така:

§36. В чл. 56 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става алинея 1, като в него се създават точки 6, 7 и 8:

„6. изготвят предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии“;

7. осигуряват условия за реализиране на партньорство между работодателите и институциите, които провеждат обучение чрез работа;

8. участват в разработването на наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.”

2. Създава се алинея 2:

„(2) Освен функциите по ал.1 браншовите и отрасловите организации на работодателите:

1. участват в разработването и актуализирането на учебните планове и на учебните програми за професионално образование и обучение;

2. участват в разработването на националните изпитни програми;

3. участват в осигуряването на учебната и производствена практика на учениците и предлагат промени в организацията им;

4. осигуряват условия за провеждане на обучението по чл. 17а, ал.1, т. 1 в предприятията;

5. участват в обучение на учители, обучаващи и наставници;

6. информират членовете на своите организации относно възможностите и процедурите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;

7. предлагат на представителните организации на работодателите на национално ниво свои представители за експертните комисии на Националната агенция за професионално образование и обучение.”

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 36, който става § 35:

§35. В чл. 56 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в нея се създават т. 6, 7 и 8:

„6. изготвят предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии;

7. осигуряват условия за реализиране на партньорство между работодателите и институциите, които провеждат обучение чрез работа (дуално обучение);

8. участват в разработването на наредба за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.”

2. Създава се ал. 2:

„(2) Освен функциите по ал.1, браншовите и отрасловите организации на работодателите:

1. участват в разработването и актуализирането на учебните планове и на учебните програми за професионално образование и обучение;

2. участват в разработването на националните изпитни програми;

3. участват в осигуряването на учебната и производствена практика на учениците и предлагат промени в организацията им;

4. осигуряват условия за провеждане на обучението по чл. 5, ал. 4, т. 1

в предприятията;

5. участват в обучение на учители и обучаващи;

6. информират членовете на своите организации относно възможностите и процедурите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;

7. предлагат на представителните организации на работодателите на национално ниво свои представители за експертните комисии на Националната агенция за професионално образование и обучение;

8. участват в оценката на качеството на професионалното образование и обучение.”

§ 37. Създава се чл. 56а:

„Функции на браншовите/отрасловите организации на работодателите

Чл. 56а. Браншовите/отрасловите организации на работодателите:

1. участват в разработването и актуализирането на учебните планове и на учебните програми за професионалната подготовка в училищното професионално образование и обучение;

2. участват в разработването на националните изпитни програми;

3. участват в осигуряването на учебната и производствена практика на учениците и предлагат промени в организацията им;

4. осигуряват условия за провеждане на практическата част на дуалното обучение в предприятията;

5. участват в обучение на учители, обучаващи и наставници;

6.(1 вариант) информират членовете на своите организации относно възможностите и процедурите за валидиране на професионални компетентности;

6.(2 вариант) информират членовете на организациите си за възможностите и процедурите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;

7. предлагат на представителните организации на работодателите на национално ниво свои представители за експертните комисии на Националната агенция за професионално образование и обучение;

8. участват в оценката на качеството на професионалното образование и обучение;

9. правят предложение за изграждане на центрове за нови знания.”

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 37 да отпадне вариант 2 за т.б на чл. 56а и вариант 1 да стане текст на т.б на чл. 56а.

Предложението е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 37 да отпадне.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя за § 37, който е отразен на съответното му систематично място в § 35.

Комисията предлага § 37 да бъде отхвърлен.

§ 38. В чл. 57 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се т. 2а:

„2а. изготвят предложения за включване на професии в Списъка на защитените от държавата професии;”

2. Създават се т. 4, 5 и 6:

4. съдействат за подобряване на качеството на практическото обучение;

5. (1 вариант) информират членовете на своите организации за възможностите за валидирането на професионални компетентности и съдействат за неговото провеждане.

5. (2 вариант) информират членовете на организациите си за възможностите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности и съдействат за неговото провеждане;

6. участват в разработването на наредбата за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 38 в т. 2 да отпадне вариант 2 за т. 5 на чл. 57 и вариант 1 да стане текст на т. 5 на чл. 57.

Предложението е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 38 да се измени така:

§ 38. В чл. 57 се създават т. 4, 5 и 6:

„4. съдействат за подобряване на качеството на практическото обучение;

5. информират членовете на своите организации за възможностите за валидирането на професионални знания, умения и компетентности и съдействат за неговото провеждане;

6. участват в разработването на наредбата по чл. 9а, ал. 5 за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.“

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 38, който става § 36:

§ 36. В чл. 57 се създават т. 4, 5 и 6:

„4. съдействат за подобряване на качеството на практическото обучение;

5. информират членовете на своите организации за възможностите за валидирането на професионални знания, умения и компетентности и съдействат за неговото провеждане;

6. участват в разработването на наредбата по чл. 9а, ал. 4 за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.“

§ 39. В чл. 58 се създават точки 4, 5 и 6:

„4. съдействат за подобряване на качеството на практическото обучение;

5.(1 вариант) информират членовете на своите организации относно възможностите и процедурите за валидиране на професионални компетентности;

5.(2 вариант) информират членовете на организациите си за възможностите и процедурите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;

6. участват в оценяване на качеството на професионалното образование и обучение.“

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 39 да отпадне вариант 2 за т.5 и вариант 1 да стане текст на т.5.

Предложението е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

В § 39:

а) 1 вариант на т. 5 да отпадне.

б) 2 вариант на т. 5 да стане текст на чл. 58, т. 5.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 39, който става § 37:

§ 37. В чл. 58 се създават точки 4, 5 и 6:

„4. съдействат за подобряване на качеството на практическото обучение;

5. информират членовете на организациите си за възможностите и процедурите за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;

6. участват в оценяване на качеството на професионалното образование и обучение.“

§ 40. В чл. 59 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „центрове за квалификация на обучаващите” се заличават.

2. Създават се ал. 8, 9 и 10:

„(8) За защитените от държавата професии се осигуряват допълнителни средства при условия и по ред, определен с акта на Министерския съвет по чл. 6а, ал.2.

(9) Обучението по чл. 5, ал. 4, т. 1 се финансира от работодателя.

(10) Финансирането на централите за нови знания се определя с акта на създаването им.”

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 40:

1. Да се създаде нова точка 2:

„2. В ал.2 т.2 думите „както и на централите за квалификация на обучаващите“ се заличават

2. Точки 2 и 3 стават съответно т. 3 и 4.

Предложението е оттеглено.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

В Параграф 40, т. 2 да се измени така:

„2. Създават се ал. 8, 9 и 10:

„(8) За защитените от държавата професии се осигуряват допълнителни средства при условия и по ред, определен с акта на Министерския съвет по чл. 6а, ал.2.

(9) Обучението по чл. 17а се финансира, както следва:

а) практическото обучение по чл. 17а, ал.1, т. 1 със средства на работодателя;

б) обучението по чл. 17а, ал. 1, т. 2 със средства от държавния бюджет – за държавните и общинските институции.

(10) Обучението по чл. 17а може да се финансира и със средства от европейските структурни фондове.”

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 40, който става § 38:

§ 38. В чл. 59 се създават ал. 8, 9 и 10:

„(8) За защитените от държавата професии се осигуряват допълнителни средства при условия и по ред, определени с акта на Министерския съвет по чл. 6а, ал. 2.

(9) Обучението по чл. 5, ал. 4 се финансира, както следва:

1. практическото обучение по чл. 5, ал.4, т. 1 - със средства от работодателя;

2. обучението по чл. 5, ал. 4, т. 2 - със средства от държавния бюджет за държавните и общинските институции.

(10) Обучението по ал. 9 може да се финансира и със средства от европейските структурни фондове.”

Комисията предлага да се създаде § 40а, който става § 39 със следната редакция:

§ 39. В чл. 61 думите „по чл. 40, ал. 1” се заменят с „на лицата, обучавани по реда на чл. 9, ал. 2 и 3”.

§ 41. В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В точка 3 след думата „обучение“ се добавя „по един или няколко модула“.

2. Точка 5 се изменя така:

„5. (1 вариант) Професионална квалификация" е съвкупността от професионални компетентности, необходими за упражняване на професия или на част от нея;”

5. (2 вариант) Професионална квалификация" е съвкупността от професионални знания, умения и компетентности, необходими за упражняване на професия или на част от нея;”

3. Точка 6 се изменя така:

„6. „Професионални знания“ са съвкупност от факти, принципи, теории и практики, свързани с определена сфера на работа, които са усвоени в процеса на обучение или учене.“

4. Създават се т. ба, бб, бв и бг:

„ба. „Професионални умения“ са способностите за прилагане на усвоените знания при изпълнение на задачи и решаване на проблеми;

бб. (1 вариант) "Професионални компетентности" е комплекс от взаимозависими знания, умения и нагласи, които способстват за проявяване на инициатива, за работа в екип и за качествено упражняване на определена професия според държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии;

бб. (2 вариант) „Професионални компетентности“ е комплекс от взаимосвързани професионални знания, професионални умения и личностни качества, съответстващи на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професия и необходими за упражняването на съответната професия;”

бв. „Резултати от ученето” са компетентностите, придобити от индивида след приключване на процеса на формално или неформално обучение или на информално учене, които той е способен да демонстрира.

бг. „Единица резултати от учене” е част от професионална квалификация, състояща се от набор от взаимозависими резултати от учене, който може да бъде самостоятелно оценен или валидиран;”

5. Точка 7 се изменя така:

„7. (1 вариант) "Степен на професионална квалификация" е обемът и съдържанието на професионални компетентности, необходими за упражняване на определена професия;”

„7. (2 вариант) „Степен на професионална квалификация" е обемът и съдържанието на професионалните знания, умения и компетентности, необходими за упражняване на определена професия или част от нея.

6. Точка 10 думата „компетенции” се заменя с „компетентности”.

7. Създават се точки 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 18:

12. „Модул” е самостоятелно обособено учебно съдържание за постигане на една или няколко единици резултати от ученето, определени в държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии и свързани с извършване на конкретна дейност.

13. „Неформално обучение” е обучение, което се извършва като организирана дейност от институции извън системата на професионалното образование и обучение;

14. (1вариант) „Информално учене” е неинституционализирано, неорганизирано и несистематизирано натрупване на компетентности в живота на човека.

14. (2вариант) „Самостоятелно учене” е неинституционализирано, неорганизирано и несистематизирано натрупване на знания, умения и компетентности.

15. „Формално обучение” е организирана форма на учене за придобиване на компетентности, като за резултатите от това обучение се издава държавно признат документ;

16. „Специални образователни потребности” са образователните потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, умствена изостаналост, езиково-говорни нарушения, специфични нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства;”

17. „Националната квалификационна рамка” е инструмент за систематизиране на квалификациите съгласно набор от критерии за достигнати конкретни нива в процеса на обучение или учене, чиято цел е да се обединят и съгласуват националните образователни подсистеми и да се подобрят прозрачността, достъпът, поддредането и качеството на квалификациите по отношение на пазара на труда и гражданското общество;

18. „Защитена професия” е професия, която е от значение за развитието на съответната област и за която има доказана необходимост от квалифицирани кадри на пазара на труда.

Предложение от н. п. Стефани Михайлова, Милена Дамянова, Донка Иванова, Корнелия Маринова, Красимира Анастасова, Аксения Тилева, Ирена Коцева:

В § 41:

1. В т. 2 вариант 2 за т. 5 от §1 на Допълнителните разпоредби да отпадне, а вариант 1 да стане текст на т. 5

2. В т. 4 т. вариант 2 за т.бб от §1 на Допълнителните разпоредби да отпадне, а вариант 1 да стане текст на т. бб, след като в него думите „взаимозависими знания, умения и нагласи” се заменят с „взаимозависими професионална знания, професионални умения и нагласи”

3. В т. 5 вариант 2 за т. 7 от §1 на Допълнителните разпоредби да отпадне, а вариант 1 да стане текст на т. 7

4. Точка б да се измени така:

„б. В т. 10 думата „компетенции” се заменя с „компетентности”

5. В т. 7:

а) вариант 2 за т. 14 от §1 на Допълнителните разпоредби да отпадне, а вариант 1 да стане текст на т. 14

б) в т. 18 от §1 на Допълнителните разпоредби да се заличат думите „която е от значение за развитието на съответната област и”

Предложението е оттеглено по т. 1

Комисията не подкрепя предложението по т. 2.

Предложението е оттеглено по т. 3.

Комисията подкрепя предложението по т. 4.

Комисията не подкрепя предложението по т. 5, буква „а” и по т. 5, буква „б”.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

1. В § 41:

1. В т. 2:

а) 1 вариант на т. 5 да отпадне.

б) 2 вариант на т. 5 да стане текст на §1, т. 5.

2. В т. 4:

а) 1 вариант на т. 6б да отпадне.

б) 2 вариант на т. 6б да стане текст на §1, т. 6б.

3. В т. 5:

а) 1 вариант на т. 7 да отпадне.

б) 2 вариант на т. 7 да стане текст на §1, т. 7.

4. В т. 7:

а) 1 вариант на т. 14 да отпадне.

б) 2 вариант на т. 14 да стане текст на §1, т. 14.

Комисията подкрепя предложението по т.1, 3 и 4.

Комисията подкрепя по принцип предложението по т.2.

Предложение от н. п. Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Татяна Буруджиева, Милко Багдасаров и Алиосман Имамов:

В § 41 да се направят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст да стане т. 1.

2. Да се създаде т.2:

„2.Създадат се § 3б и § 3в:

„ § 3б. (1) Лицата, навършили 16 години, които нямат завършен начален етап на основно образование, могат да бъдат включени във формите на обучение чрез работа по чл.17а, при условия и ред, определени с наредба на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на труда и социалната политика и министрите от отрасловите министерства по чл. 54.

(2) Лицата, навършили 16 години, които не са завършили прогимназиален етап на основното образование, могат да бъдат включени във формите на обучение чрез работа по чл. 17а, при условия и ред, определени с наредбата по ал.1.

§ 3в. Средствата за изпълнение на дейностите по § 3б се осигуряват целево от централния бюджет и/или от европейските фондове и програми и се предоставят въз основа на нормативи, утвърдени от Министерския съвет.”

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Предложение на н. п. Валентина Богданова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

В § 41, т. 4, буква „бб“ да се измени така:

„бб. „Професионални компетентности“ е доказана способност за използване на професионални знания, професионални умения и личностни качества, необходими за упражняване на професия, в съответствие с описаните нива в Националната квалификационна рамка по чл. 8, ал. б;

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 41, който става § 40:

§ 40. В допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В §1:

а) в т. 3 след думата „обучение“ се добавя „по един или няколко модула“.

б) точка 5 се изменя така:

„5. Професионална квалификация“ е съвкупността от професионални знания, умения и компетентности, необходими за упражняване на професия или на част от нея.”;

в) точка 6 се изменя така:

„6. „Професионални знания“ са съвкупност от факти, принципи, теории и практики, свързани с определена сфера на работа, които са усвоени в процеса на обучение или учене.“;

г) Създават се т. ба, бб, бв и бг:

„ба. „Професионални умения“ са способностите за прилагане на усвоените знания при изпълнение на задачи и решаване на проблеми.

бб. „Професионални компетентности“ е доказана способност за използване на професионални знания, професионални умения и личностни качества, необходими за упражняване на професия, в съответствие с описаните нива в Националната квалификационна рамка.”

бв. „Резултати от ученето“ са компетентностите, придобити от индивида след приключване на процеса на формално или неформално обучение или на самостоятелно учене, които той е способен да демонстрира.

бг. „Единица резултати от учене“ е част от професионална квалификация, състояща се от набор от взаимозависими резултати от учене, който може да бъде самостоятелно оценен или валидиран.”;

д) точка 7 се изменя така:

„7. „Степен на професионална квалификация“ е обемът и съдържанието на професионалните знания, умения и компетентности, необходими за упражняване на определена професия или част от нея“;

е) в т. 10 думата „компетенции“ се заменя с „компетентности“;

ж) Създават се точки 12, 13, 14, 15, 16, 17 и 18:

12. „Модул“ е самостоятелно обособено учебно съдържание за постигане на една или няколко единици резултати от ученето, определени в

държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии и свързани с извършване на конкретна дейност.

13. „Неформално обучение” е обучение, което се извършва като организирана дейност от институции извън системата на професионалното образование и обучение.

14. „Самостоятелно учене” е неинституционализирано, неорганизирано и несистематизирано натрупване на знания, умения и компетентности.

15. „Формално обучение” е организирана форма на учене за придобиване на компетентности, като за резултатите от това обучение се издава държавно признат документ.

16. „Специални образователни потребности” са образователните потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, умствена изостаналост, езиково-говорни нарушения, специфични нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства.

17. „Националната квалификационна рамка” е инструмент за систематизиране на квалификациите съгласно набор от критерии за достигнати конкретни нива в процеса на обучение или учене, чиято цел е да се обединят и съгласуват националните образователни подсистеми и да се подобрят прозрачността, достъпът, подкрепянето и качеството на квалификациите по отношение на пазара на труда и гражданското общество.

18. „Защитена професия” е професия, която е от значение за развитието на съответната област и за която има доказана необходимост от квалифицирани кадри на пазара на труда.”

2. Създават се §3б и §3в:

„§ 3б. (1) Лицата, навършили 16 години, които нямат завършен начален етап на основно образование, могат да бъдат включени във формите на обучение чрез работа (дуално обучение) по чл. 5, ал. 4, едновременно с обучение за огромяване, при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 17а, ал. 5.

(2) Лицата, навършили 16 години, които не са завършили прогимназиален етап на основното образование, могат да бъдат включени във формите на обучение чрез работа (дуално обучение) по чл. 5, ал. 4, при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 17а, ал. 5.”

§ 3в. Средствата за изпълнение на дейностите по § 3б се осигуряват целево от централния бюджет и/или от европейските фондове и програми и се предоставят въз основа на нормативи, утвърдени от Министерския съвет.”

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Комисията подкрепя текста на вносителя за наименованието на подразделението.

§ 42. Лицата със завършен клас от помощно училище или за ученици със специални образователни потребности със завършен клас от средното образование по индивидуална образователна програма може да се обучават:

1. по програми Д с продължителност до 1 г. за ученици със завършено основно образование или със завършен клас от средното образование;

2. по програма А с продължителност до 2 г. за лица със завършен клас на помощно училище или за лица със специални образователни потребности със завършен клас на общообразователно училище по индивидуална образователна програма.

Предложение на н. п. Милена Дамянова, направено по реда на чл. 79, ал. 4, т. 2 от Правилника за дейността и организацията на Народното събрание:

Параграф 42 да се измени така:

§42. Лицата, които до влизането в сила на този закон имат завършен клас от помощно училище или са ученици със специални образователни потребности със завършен клас от средното образование по индивидуална образователна програма могат да се обучават:

1. по програми Д с продължителност до 1 г. за ученици със завършено основно образование или със завършен клас от средното образование;

2. по програма А с продължителност, определена в съответната документация - за лица със завършен клас на помощно училище, или за лица със специални образователни потребности със завършен клас на общообразователно училище по индивидуална образователна програма.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 42, който става § 41:

§ 41. Лицата, които до влизането в сила на този закон имат завършен клас от помощно училище или са ученици със специални образователни потребности със завършен клас от средното образование по индивидуална образователна програма, могат да се обучават:

1. по програми Д с продължителност до 1 г. за ученици със завършено основно образование или със завършен клас от средното образование;

2. по програма А с продължителност, определена в съответната документация - за лица със завършен клас на помощно училище, или за лица със специални образователни потребности със завършен клас на общообразователно училище по индивидуална образователна програма.

§ 43. Лицата, които до влизането в сила на този закон са придобили документ за успешно завършен курс за ограмотяване или курс за усвояване на учебното съдържание по предмети от класове на прогимназиалния етап, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, ползват правата по §3а от допълнителните разпоредби от Закона за народната просвета от учебната 2014/2015 година.”

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 43, който става § 42.

§ 44. Министърът на образованието и науката в срок до шест месеца от влизането в сила на този закон издава наредбата по чл. 9а, ал. 4.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 44 да се измени така:

„§ 44. Министърът на образованието и науката в срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон издава наредбите по чл. 9а, ал. 4, чл. 17а, ал. 4, чл. 32е, ал. 7 и чл. 40, ал. 10.“

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 44, който става § 43:

§ 43. Министърът на образованието и науката в срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон издава наредбите по чл. 9а, ал. 4, чл. 17а, ал. 5, чл. 32е, ал. 7 и чл. 40, ал. 10.

Комисията предлага да се създаде §43а, който става §44 със следната редакция:

§ 44. В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон, Министерският съвет привежда в съответствие с изискванията на този закон правилника за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение.

§ 45. В Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г., бр. 90 и 95 от 2002 г., бр. 29 от 2003 г., бр. 40 от 2004 г., бр. 41 и 105 от 2006 г., бр. 50 от 2008 г., бр. 36 и 74 от 2009 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 17 се правят следните допълнения:

а) в т.1 накрая се добавя „а за професионалната подготовка – наименованието на учебните предмети или модули“;

б) в т. 2 накрая се добавя „а за професионалната подготовка – наименованието на учебните предмети или модули“;

в) в т. 3 накрая се добавя „а за професионалната подготовка, когато обучението се осъществява по модули - годишния брой часове на изучаваните модули;”

2. В чл.18 се правят следните изменения и допълнения:

а) създава се ал. 4:

„(4) Неразделна част от училищния учебен план за професионалното обучение е разписанието за разпределяне на учебните предмети/модулите в учебната година в съответствие с наредбата за здравните изисквания при изготвяне и спазване на седмичните разписания на учебните занятия, издадена от министъра на здравеопазването.”

б) Досегашните ал.4 и 5 стават съответно ал.5 и 6.

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 45 да се измени така:

„§ 45. В Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г., бр. 90 и 95 от 2002 г., бр. 29 от 2003 г., бр. 40 от 2004 г., бр. 41 и 105 от 2006 г., бр. 50 от 2008 г., бр. 36 и 74 от 2009 г., бр. 68 от 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 16 се правят следните изменения и допълнения:

а) Създава нова алинея 4:

“(4) Изключения по ал. 2 и ал. 3 се допускат в XI и XII клас за обучение във формата на обучение по чл. 31, ал.1, т. 9 от Закона за народната просвета, като в този случай задължителните учебни часове не може да надвишават 40 часа за една учебна седмица.”

б) Досегашната ал. 4 става ал. 5.

2. В чл. 17 се правят следните допълнения:

а) в т. 1 накрая се добавя „а за професионалната подготовка – наименованието на учебните предмети или модули”;

б) в т. 2 накрая се добавя „а за професионалната подготовка – наименованието на - разпределението на учебните предмети или модули по класове”;

в) в т. 3 накрая се добавя „а за професионалната подготовка, когато обучението се осъществява по модули - годишният брой часове на изучаваните модули;”

3. В чл.18, ал. 2, в изречение първо след думите “за целия етап на обучение” се поставя запетая и се добавя текстът “с изключение на училищния учебен план за формата на обучение по чл. 31, ал. 1, т. 9, който определя разпределението на учебните часове по тях за XI и XII клас”.

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 45:

§ 45. В Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г., бр. 90 и 95 от 2002 г., бр. 29 от 2003 г., бр. 40 от 2004 г., бр. 41 и 105 от 2006 г., бр. 50 от 2008 г., бр. 36 и 74 от 2009 г., бр. 68 от 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 16:

а) създава се нова ал. 4:

“(4) Изключения по ал. 2 и ал. 3 се допускат в XI и XII клас за обучение във формата на обучение по чл. 31, ал.1, т. 9 от Закона за народната просвета, като в този случай задължителните учебни часове не може да надвишават 40 часа за една учебна седмица.”

б) досегашната ал. 4 става ал. 5.

2. В чл. 17:

а) в т. 1 накрая се добавя „а за професионалната подготовка – наименованието на учебните предмети или модули”;

б) в т. 2 накрая се добавя „а за професионалната подготовка – разпределението на учебните предмети или модули по класове”;

в) в т. 3 накрая се добавя „а за професионалната подготовка, когато обучението се осъществява по модули - годишният брой часове на изучаваните модули”.

3. В чл. 18, ал. 2 в изречение първо накрая се добавя “с изключение на училищния учебен план за формата на обучение по чл.31, ал.1, т. 9, който определя разпределението на учебните часове по тях за XI и XII клас”.

§ 46. В Закона за народната просвета (Обн. ДВ. бр. 86 от 1991г., изм. бр.90 от 1996г., бр.36, бр. 124, бр.153 от 1998г.,бр.67, бр.68 от 1999г., бр.90, бр.95 от 2002 г., бр.29, бр.71, бр.86, бр.114 от 2003г., бр.40 от 2004 г., бр. 28, бр.94, бр.103, бр.105 от 2005 г., бр.41, бр.105 от 2006г., бр.113 от 2007 г., бр.50 от 2008 г., бр. 35, бр. 36, бр.74 от 2009г., бр.50, бр.78 от 2010г., бр.9, бр.23, бр.99 от 2011г., бр.102 от 2012 г., бр. 68 от 2013 г.) се правят следните допълнения:

1. В допълнителните разпоредби се създава § 3а :

„§ 3а. (1) Лицата, навършили 16 години, които са придобили документ за успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, могат да бъдат записани в V клас и да продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование при условията и по реда на този закон.

(2) Лицата, навършили 16 години, които са придобили документ за успешно завършен курс за усвояване на учебното съдържание по учебни предмети, предвидени за V, VI или VII клас, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, могат да бъдат записани съответно в VI, VII или VIII клас и да продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование при условията и по реда на този закон.”

Предложение от н. п. Валентина Богданова, Ваня Добрева, Кирчо Атанасов, Милко Багдасаров и Татяна Буруджиева:

Параграф 46 да се измени така:

„§ 46. В Закона за народната просвета (Обн. ДВ. бр. 86 от 1991г., 1996г., бр.36, бр. 124, бр.153 от 1998г.,бр.67, бр.68 от 1999г., бр.90, бр.95 от 2002 г., бр.29, бр.71, бр.86, бр.114 от 2003г., бр.40 от 2004 г., бр. 28, бр.94, бр.103, бр.105 от 2005 г., бр.41, бр.105 от 2006г., бр.113 от 2007 г., бр.50 от 2008 г., бр. 35, бр. 36, бр.74 от 2009г., бр.50, бр.78 от 2010г., бр.9, бр.23, бр.99 от 2011г., бр.102 от 2012 г., бр изм. бр.90 от 2013 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 31 се правят следните допълнения:

а) В ал. 1 се създава т. 9:

„9. обучение чрез работа“

б) Създава се ал. 3:

„(3) Формата на обучение по ал. 1, т. 9 се организира при условия и по ред, определени в държавното образователно изискване по чл. 16, ал. 1, т. 6, за ученици, навършили 16 години, които се обучават за придобиване на професионална квалификация.“

2. В допълнителните разпоредби се създава § 3а:

„§ 3а. (1) Лицата, навършили 16 години, които са придобили документ за успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, могат да бъдат записани в V клас и да продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование при условията и по реда на този закон.

(2) Лицата, навършили 16 години, които са придобили документ за успешно завършен курс за усвояване на учебното съдържание по учебни предмети, предвидени за V, VI или VII клас, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, могат да бъдат записани съответно в VI, VII или VIII клас и да продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование при условията и по реда на този закон.”

Комисията подкрепя по принцип предложението.

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 46:

§ 46. В Закона за народната просвета (Обн. ДВ. бр. 86 от 1991г., изм. бр.90 от 1996г., бр.36, бр. 124, бр.153 от 1998г.,бр.67, бр.68 от 1999г., бр.90, бр.95 от 2002 г., бр.29, бр.71, бр.86, бр.114 от 2003г., бр.40 от 2004 г., бр. 28, бр.94, бр.103, бр.105 от 2005 г., бр.41, бр.105 от 2006г., бр.113 от 2007 г., бр.50 от 2008 г., бр. 35, бр. 36, бр.74 от 2009г., бр.50, бр.78 от 2010г., бр.9, бр.23, бр.99 от 2011г., бр.102 от 2012 г., бр. 68 от 2013 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 31:

а) в ал. 1 се създава т. 9:

„9. обучение чрез работа (дуално обучение).“

б) създава се ал. 3:

„ (3) Формата на обучение по ал. 1, т. 9 се организира при условия и по ред, определени в държавното образователно изискване по чл. 16, ал. 1, т. 6, за ученици, навършили 16 години, които се обучават за придобиване на професионална квалификация.“

2. В допълнителните разпоредби се създава § 3а:

„§ 3а. (1) Лицата, навършили 16 години, които са придобили документ за успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, могат да бъдат записани в V клас и да продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование при условията и по реда на този закон.

(2) Лицата, навършили 16 години, които са придобили документ за успешно завършен курс за усвояване на учебното съдържание по учебни предмети, предвидени за V, VI или VII клас, организиран от Министерството на образованието и науката в училище от системата на народната просвета, финансиран със средства от европейските структурни фондове, могат да бъдат записани съответно в VI, VII или VIII клас и да

продължат обучението си в прогимназиалния етап на училищното образование при условията и по реда на този закон.”

§ 47. В Кодекса на труда (обн., ДВ, бр. 26 и 27 от 1986 г.; изм., бр. 6 от 1988 г., бр. 21, 30 и 94 от 1990 г., бр. 27, 32 и 104 от 1991 г., бр. 23, 26, 88 и 100 от 1992 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1995 г. – бр. 69 от 1995 г.; изм., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, 12 и 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 1998 г. – бр. 52 от 1998 г.; изм., бр. 56, 83, 108 и 133 от 1998 г., бр. 51, 67 и 110 от 1999 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 1, 105 и 120 от 2002 г., бр. 18, 86 и 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19, 27, 46, 76, 83 и 105 от 2005 г., бр. 24, 30, 48, 57, 68, 75, 102 и 105 от 2006 г., бр. 40, 46, 59, 64 и 104 от 2007 г., бр. 43, 94, 108 и 109 от 2008 г., бр. 35, 41 и 103 от 2009 г., бр. 15, 46, 58 и 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2010 г. – бр. 91 от 2010 г.; изм., бр. 100 и 101 от 2010 г., бр. 18, 33, 61 и 82 от 2011 г., бр. 7, 15, 20 и 38 от 2012 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2012 г. – бр. 49 от 2012 г.; изм., бр. 77 и 82 от 2012 г. и бр. 15 от 2013 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 230, ал. 2:

а) Думите „което не може да бъде повече от 6 месеца” се заличават.

б) Създава се изречение II:

„Времетраенето на обучението не може да бъде повече от 6 месеца, освен в случаите по чл. 5, ал. 4 от Закона за професионалното образование и обучение, когато времетраенето на обучението се определя съгласно чл.12, т. 7 от същия закон.”

2. В чл. 231, ал. 1 се създава изречение II:

„В случаите по чл. 5, ал. 4 от Закона за професионалното образование и обучение изпитите за придобиване професионална квалификация се полагат при условията и по реда на същия закон.”

Комисията подкрепя по принцип текста на вносителя и предлага следната редакция на § 47:

§ 47. В Кодекса на труда (обн., ДВ, бр. 26 и 27 от 1986 г.; изм., бр. 6 от 1988 г., бр. 21, 30 и 94 от 1990 г., бр. 27, 32 и 104 от 1991 г., бр. 23, 26, 88 и 100 от 1992 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1995 г. – бр. 69 от 1995 г.; изм., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, 12 и 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 1998 г. – бр. 52 от 1998 г.; изм., бр. 56, 83, 108 и 133 от 1998 г., бр. 51, 67 и 110 от 1999 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 1, 105 и 120 от 2002 г., бр. 18, 86 и 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19, 27, 46, 76, 83 и 105 от 2005 г., бр. 24, 30, 48, 57, 68, 75, 102 и 105 от 2006 г., бр. 40, 46, 59, 64 и 104 от 2007 г., бр. 43, 94, 108 и 109 от 2008 г., бр. 35, 41 и 103 от 2009 г., бр. 15, 46, 58 и 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2010 г. – бр. 91 от 2010 г.; изм., бр. 100 и 101 от 2010 г., бр. 18, 33, 61 и 82 от 2011 г., бр. 7, 15, 20 и 38 от 2012 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2012 г. – бр. 49 от 2012 г.; изм., бр. 77 и 82 от 2012 г. и бр. 15 от 2013 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 230 ал. 2 се изменя така:

„(2) С договора се определят формите, мястото и времетраенето на обучението, обезщетението, което страните си дължат при неизпълнение, както и други въпроси, свързани с осъществяване на обучението.

Времетраенето на обучението не може да бъде повече от 6 месеца, освен в случаите на обучение чрез работа (дуално обучение), организирано при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.”

2. В чл. 231, ал. 2 се създава изречение второ: „При обучение за придобиване на професионална квалификация, резултатите от обучението се удостоверяват при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.“

3. В чл. 232:

а) алинея 1 се изменя така:

„(1) След успешно завършване на обучението, съгласно договора по чл. 230, ал. 1, с изключение на случаите на обучение чрез работа (дуално обучение), организирано при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение, работодателят е длъжен да приеме обучаемия на работа, съобразно придобитата професионална квалификация, а обучаемият – да постъпи на работа и да работи в уговорения срок.”

б) създава се ал. 4:

„(4) Разпоредбите на ал. 2 и ал. 3 не се прилагат при договори по чл. 230, ал. 1, сключени за обучение чрез работа (дуално обучение), организирано при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение. При виновно неизпълнение на задълженията, доколкото не е уговорено друго, неизправната страна отговаря съгласно действащото законодателство.”

§ 48. В Закона за насърчаване на заетостта (обн., ДВ, бр. 112 от 2001 г.; изм., бр. 54 и 120 от 2002 г., бр. 26, 86 и 114 от 2003 г., бр. 52 и 81 от 2004 г., бр. 27 и 38 от 2005 г., бр. 18, 30, 33 и 48 от 2006 г., бр. 46 от 2007 г., бр. 26, 89 и 109 от 2008 г., бр. 10, 32, 41 и 74 от 2009 г., бр. 49, 59, 85 и 100 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 7 от 2012 г. и бр. 15 от 2013 г.), в чл. 16 се създава т. 16:

„16. контрол на качеството на професионалното обучение, организирано по този закон.”

Комисията подкрепя текста на вносителя за § 48.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА:**

ПРОФ. ВАИЯ ДОБРЕВА